

153 Kviberget

Koordinater: 66 34 412 15 34 325

Kvibergsgruvan å fastigheten Öster Vrenninge 3:6

Sedan urminnes tider har namnet "Vrenningegruvan" figurerat i folkminnet. Det skall ha varit en silvergruva och sägner har florerat att "brorsdelen" till Sala silvergruva skulle ligga under Vrenninge-skogen. Rimligen en variant på samma tema som i andra socknar häromkring. Men Vrenningegruvan har som framgår nedan inte lämnat några uppenbart iögonfallande spår efter sig åt eftervärlden. Ingen gruvöppning in i något berg. Spår av skärpningar kan visserligen anas på en del platser. Men huvudparten av de "gruvor" som framskymtar i sägenmaterial och arkivhandlingar är "jordstensgruvor", dvs gropar i moränen efter malmförande större eller mindre stenblock och rester efter genomsökning av moränen efter sådana. Över hela socknen kan man ännu i dag se sådana gropar - inte minst på Vrenningeskogen. Men namnkunnigast av dem alla är nog den plats som benämnts Vrenningegruvan. Redan i en mutsedel 1801 hade den detta namn (men med namnformen "Wrelings"-gruvan, Vrenninge stavades så i räntekammarböckerna en kort period i ingången av 1600-talet!) och dess belägenhet verkar efter mutsedelns uppgifter ha varit i trakten av Kviberget. Den anges i denna mutsedel som "En gammal ödelagd silfvermalms grufva". (Mutsedelsdiarium 4 maj 1801, Uppsala Landsarkiv, Bergmästaren i Kopparbergs och Västmanlands län CII:1 sid 554). Och namnformen "Wrelings-" kan antyda att den är åtminstone 400 år gammal. Man kan gissa att denna "gruva" genom tiderna varit föremål för bearbetning och inmutning många gånger. Senast 1926.

Vy över den igenfyllda Kvibergsgruvan.

Uppgifterna i denna senaste mutsedel 1926 gav oss möjligheter till en mera exakt positionering av "gruvan". Den skulle annars ha varit svår att se. Platsen besöktes 4/11-2020. Liksom fältet av jordstensgruvor vid Gruvberget på Sveaskogs mark söder om Svedjorna och "Blackhäst" väster om Svanå herrgård är intrycket att man genomsållat moränens för ögat intetsägande, oftast ganska rundslipade, stenar av dimension mindre än 1 meter. Och på de nämnda platserna efterlämnat ett stort antal gropar och kasserade stenar. Ibland har man lagt det ointressanta stenmaterialet liksom i en krage runt gropen man grävde från. Ibland har man lagt dem i gropen, som därigenom ej sällan blivit återfylld av detta material. Sistnämnda omständighet är helt dominerande i Kvibergsgruvan ("Vrenningegruvan"). Men då man lättar litet på den överväxta mossan blir man varse ett gytter av stenar så pass glest och luftigt belägna från varandra att detta knappast kan vara ett verk av inlandsisen. Och utan att man ser någon botten då man plockar sig ned en bit. T.o.m. kunde iakttagas rundade stenar som rimligen blivit ituklurna av mänsklig hand eftersom den andra halvan ej syntes i dess närhet. Denna ansamling av omplockade stenar och gropar har liksom Blackhästområdet och Gruvbergets sydsluttning en ganska vidsträckt utbredning. Bergarten var ej av dolomitliknande utseende såsom på andra fyndplatser (i Vevde-Vrenningetrakten) och några glittrande blyglanskristaller fanns ej att skåda. Men detta är ej heller att förvänta - allt som för ögat varit malmhaltigt har säkerligen blivit bortfört.

Igenfylld gruvhål, det går att skönja upplagda kantstenar runt hålet.

Alldeles vid "gruvan" står en mäktig torrfura som enligt markens ägare tidigare använts som en markeringspunkt vid flygfotografering av kartverket. Högst i toppen skall en fyrkantig masonitskiva ha funnits, ungefär av storleksordningen 1x1 meter. Rester av träpinnar som spikats fast i trädet för att klättra upp dit syns ännu. Ang. sistnämnda: möjligen fanns en liknande markering för kartfotografering vid Orrkojmossen? Se dokument 162!

Torrfuran vid gruvan med dess rester av stegpinnar.

Foton: Hans E. Larsson